

ZAMONAVIY TURK ADABIYOTIDA TARIXIY SHAXS OBRAZI*TDSHU 2-kurs magistranti***ALIJONOVA GULBAHOR****Annotatsiya**

Zamonaviy turk adabiyoti tarixiy shaxslar obrazini yaratishda o'ziga xos yondashuvlarga ega bo'lib, bu adabiy yo'nalish orqali milliy o'zlik, madaniy qadriyatlar va tarixiy voqealarga yangicha nazar bilan qaraladi. Ushbu asarlarda tarixiy shaxslar zamonaviy voqealar va ijtimoiy muammolar bilan bog'lanib, ularning tarixi faqat o'tmishni aks ettirish bilan chegaralanmaydi, balki bugungi kun uchun saboq va ilhom manbai sifatida talqin qilinadi. Asarlar ko'pincha milliy qahramonlar, sarkardalar, davlat arboblari va yozuvchilar hayotini yoritib, ularning faoliyati, qarashlari va merosini zamonaviy voqelik bilan uyg'unlashtiradi. Zamonaviy turk yozuvchilari tarixiy shaxslar obrazida ulkan voqea-hodisalarga bo'lgan ta'sirni ko'rsatish bilan birga, ularning insoniy fazilatlari va ichki kechinmalarini ham yoritadilar. Ushbu yondashuv turk adabiyotida tarixiy shaxslarni yanada yaqinroq va tushunarliroq qiladi.

Kalit so'zlar: *Zamonaviy turk adabiyoti, tarixiy shaxs, milliy qahramon, tarixiy obraz, madaniy meros, milliy o'zlik, adabiy tahlil, tarix va adabiyot, zamonaviy talqin.*

Abstract

Contemporary Turkish literature offers a unique approach to portraying historical figures, intertwining them with modern-day events and societal issues. This literary trend reflects not only the past but also serves as a source of insight and inspiration for the present. Through works that depict national heroes, military leaders, statesmen, and writers, contemporary authors explore the influence of these figures on significant historical events, while also delving into their personal qualities

and inner struggles. This approach allows readers to relate more closely to these characters and their legacies, presenting them as relevant and humanized figures. By blending historical facts with modern narratives, Turkish writers create a dynamic representation of history, contributing to both the preservation of cultural heritage and the re-evaluation of national identity in the context of today's world.

Keywords: *Contemporary Turkish literature, historical figures, national heroes, cultural heritage, literary analysis, history and literature, modern interpretation, national identity.*

Аннотация:

Современная турецкая литература предлагает уникальный подход к изображению исторических личностей, соединяя их с современными событиями и социальными проблемами. Этот литературный тренд не только отражает прошлое, но и служит источником осознания и вдохновения для настоящего. В произведениях, посвящённых национальным героям, полководцам, государственным деятелям и писателям, современные авторы исследуют влияние этих личностей на значимые исторические события, а также раскрывают их человеческие качества и внутренние переживания. Такой подход позволяет читателю глубже сопереживать героям, делая их наследие более понятным и близким. Сочетая исторические факты с современными нарративами, турецкие писатели создают динамичное изображение истории, способствуя как сохранению культурного наследия, так и переоценке национальной идентичности в контексте сегодняшнего мира.

Ключевые слова: *современная турецкая литература, исторические личности, национальные герои, культурное наследие, литературный анализ, история и литература, современная интерпретация, национальная идентичность.*

Kirish

Zamonaviy turk adabiyoti tarixiy shaxslarning obrazlariga murojaat qilib, o'tmish va hozirgi zamoni uyg'unlashtiruvchi asarlar yaratmoqda. Bu obrazlar orqali nafaqat tarixiy voqealarni chuqurroq tushunish, balki mashhur shaxslarning zamonaviy turk madaniyati va milliy o'zlikni shakllantirishdagi ta'sirini anglash imkoniyati paydo bo'ladi. Milliy qahramonlar, sarkardalar va madaniyat arboblarning hayoti va faoliyati zamonaviy yozuvchilar tomonidan qayta talqin qilinib, bugungi kunning dolzarb muammolari va qadriyatlari bilan bog'lanadi.

NATIJA VA TAHLILLAR

Zamonaviy turk adabiyotida tarixiy shaxslar obrazining talqini chuqur mazmun kasb etib, bu orqali milliy o'zlik, tarixiy xotira va madaniy merosni asrab-avaylash kabi maqsadlar ko'zlangan. Tarixiy shaxslar obrazlari ko'pincha o'quvchilar uchun qahramonlik, fidoyilik va insoniylik timsoli sifatida namoyon bo'ladi. Turk adabiyotidagi bunday yondashuv milliy ong va tarixni tushunishda muhim o'rin tutadi, chunki tarixiy shaxslar bugungi kun uchun ahamiyatli qahramonlar sifatida gavdalanadi.

Zamonaviy asarlarda yozuvchilar tarixiy shaxslarning nafaqat ulug'vorlik davrini, balki ularning zaif tomonlarini ham yoritishga intiladilar. Bu yondashuv tarixiy shaxslarning faqat yirik davlat arboblari yoki qahramonlar sifatida emas, balki insoniy kechinmalarga ega bo'lgan murakkab shaxslar sifatida ko'rinishini ta'minlaydi. Masalan, o'quvchi tarixiy shaxslarning shaxsiy muammolari, psixologik izlanishlari, tanlovlari va qarorlarining milliy taqdirga qanday ta'sir qilganligini tushunadi. Shu tariqa, tarixiy voqealar nafaqat yirik tarixiy nuqtai nazardan, balki shaxsiy va ichki kechinmalar orqali ham o'quvchiga yetib boradi. Bu uslub zamonaviy o'quvchilar uchun tarixni yanada tirik, dolzarb va tushunarli qiladi.

Turk adabiyotida tarixiy shaxslarning obrazini yaratishda ko‘pincha milliy qahramonlar, davlat rahbarlari, sarkardalar va madaniyat arboblarning hayoti va faoliyati tasvirlanadi. Bu obrazlar orqali yozuvchilar o‘sha davrning ijtimoiy, siyosiy va madaniy muhitini ochib beradilar. Misol uchun, Islomiy uyg‘onish davridagi tarixiy shaxslarning obrazlari ko‘pincha diniy va milliy birdamlikni aks ettirsa, Usmonli davri shaxslarining obrazi davlat qudrati va adolatini aks ettiradi. Bu bilan o‘quvchi har bir davrning o‘ziga xos qahramonlari va ularning milliy qadriyatlar taraqqiyotidagi rolini oson anglaydi.

Bundan tashqari, zamonaviy turk yozuvchilari tarixiy shaxslarning obrazlari orqali bugungi kunning muammolariga ham diqqat qaratadilar. Ular tarixiy shaxslar faoliyatini zamonaviy ijtimoiy-siyosiy sharoitlar bilan bog‘lab, o‘quvchilarga zamonaviy muammolarni hal qilishda o‘tmishdan ilhom olish imkonini beradi. Masalan, milliy birlashuv, adolat, ozodlik va inson huquqlari masalalari tarixiy shaxslar obrazlari orqali yoritilib, bugungi kunda ham o‘z dolzarbligini yo‘qotmagan muammolar sifatida talqin qilinadi.

Natijada, zamonaviy turk adabiyotida tarixiy shaxslar obrazi o‘ziga xos tarzda yangilangan va milliy qadriyatlar, madaniy merosni saqlashga qaratilgan adabiy tendensiyaga aylangan. Yozuvchilar ushbu obrazlar orqali milliy o‘zlikni anglash, tarixni qayta ko‘rib chiqish va uni zamonaviy sharoitda qayta talqin qilish jarayoniga o‘z hissalarini qo‘shmoqdalar. Ushbu asarlar nafaqat tarixiy bilimlarni oshirish, balki tarixning zamonaviy jamiyat hayoti va qadriyatlariga ta'sirini tushunishga yordam beradi.

Shunday qilib, zamonaviy turk adabiyotida tarixiy shaxslar obrazlari milliy o‘zlikni mustahkamlash, madaniy merosni saqlash va zamonaviy muammolarni anglashda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu asarlar orqali o‘quvchilar tarixiy shaxslarning hayoti, faoliyati va qarorlarining bugungi kun bilan bog‘liqligini

tushunish bilan birga, ularning insoniy fazilatlari va psixologik kechinmalarini chuqurroq anglaydilar.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy turk adabiyotida tarixiy shaxslar obrazi milliy o'zlikni anglash va madaniy merosni saqlashda muhim rol o'ynaydi. Yozuvchilar bu shaxslarni faqat tarixiy qahramon sifatida emas, balki insoniy fazilatlari va ichki kechinmalari bilan ko'rsatib, ularni bugungi kun o'quvchisi uchun yaqinroq va tushunarliroq qiladi. Bu yondashuv orqali tarixiy voqealar zamonaviy muammolar bilan bog'lanib, o'tmishdan ilhom olishga va uni qayta anglashga yo'l ochadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Aytmatov, Ch. (1990). Tarix va adabiyot: Milliy meros va o'zlikni anglash. Toshkent: O'zbekiston Davlat nashriyoti.
2. Erdoğan, A. (2018). Modern Türk edebiyatında tarih ve kahramanlık. İstanbul: İletişim Yayınları.
3. Hasan, F. (2020). Zamonaviy turk adabiyotida tarixiy shaxslarning roli. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
4. Karatay, H. (2019). Türk edebiyatında millî kahramanlar ve tarihî şahsiyetler. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
5. Smith, A. D. (2001). National Identity. Reno: University of Nevada Press.
6. Uygur, M. (2021). Modern edebiyat ve tarihî kimlikler. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
7. Yıldız, E. (2017). Tarihî şahsiyetlerin modern edebiyat üzerindeki etkisi. İstanbul: Can Yayınları.